గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఋణం

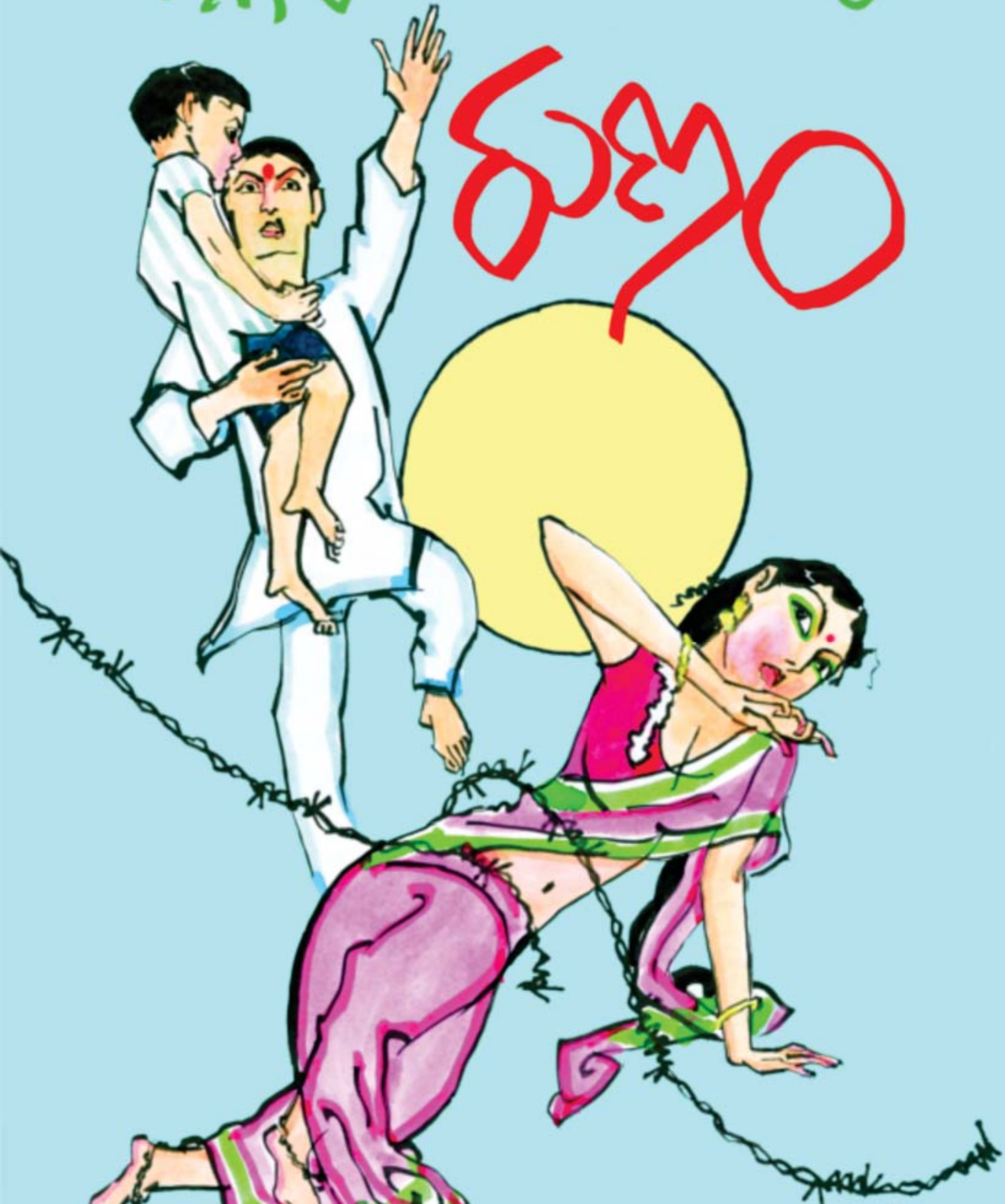

Creative Links
PUBLICATIONS

ఋణం - నవల

గొల్లపూడి మారుతీరావు
(gmrsivani@gmail.com)

© రచయిత

తొలి ప్రచురణ : సెప్టెంబర్ 2016

వెల : రూ. **250/-**
$ 15

ముఖచిత్ర కళాకారులు : **గోపి**

ప్రచురణ :
క్రియేటివ్‌లింక్స్ పబ్లికేషన్స్
1-8-725/ఎ/1, 103 సి, బాలాజి భాగ్యనగర్ అపార్ట్‌మెంట్స్,
నల్లకుంట, హైదరాబాద్-500044.
ఫోన్స్ : 9848065658, 9848506964.

ప్రతులకు :
విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్ (అన్ని పట్టణ శాఖల్లో)
నవ తెలంగాణ బుక్ హౌస్ (అన్ని పట్టణ శాఖల్లో)
నవచేతన బుక్ హౌస్ (అన్ని పట్టణ శాఖల్లో)
ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ (అన్ని పట్టణ శాఖల్లో)
నవోదయ బుక్ హౌస్, కాచిగూడ, హైదరాబాద్.
తెలుగు బుక్ హౌస్, కాచిగూడ, హైదరాబాద్.
ఇంకా ప్రముఖ పుస్తక విక్రయకేంద్రాల్లో

Online : kinige.com, telugubooks.in, logili.com, anandbooks.com

రుణం

1

కాలువ పక్కన బూరుగుచెట్లు వేదాన్ని ఘోషిస్తున్నాయి. స్వరిత ఉదాత్త అనుదాత్తాలు మోహరిస్తూ పది పన్నెండు శంఖాలు-శతాబ్దాల తాత్విక సంపదను పూరిస్తున్నాయి. అదొక ఆవేశం. ఆనందార్ణవం.

చిన్నతనంలోనే సంస్కృతీ వైభవాన్ని వంటబట్టించుకున్న పదిమంది వటువుల క్రీడ. దైనందినం. మహాయజ్ఞం.

బ్రహ్మోపదేశం అయింది లగాయితూ ఆ పసివారి ఆటాపాటా కూడా అధ్యయనమే. ఏకభుక్తం, పరాయితం, వల్లె, ఉభయసంధ్యల్లో సంధ్యావందనం, గురువుగారి శుశ్రూష-మధ్య మధ్య క్రీడలో కూడా విద్యే ఊతం.

ఉదయం స్నానానికి ముక్కామల కాలువకి బయలుదేరినప్పుడే చిన్న ఆటవిడుపు. ఎక్కడో తుల్యభాగలో ఈతలు కొట్టిన మరీ పసితనపు చాపల్యం కాస్త రెచ్చగొట్టగా తురాయి, సెప్టోప్లామ్ చెట్లెక్కి విసురుగా కాలువలో దూకుతూ కేరింతలు కొట్టడం - కుర్రతనం పురివిప్పిన ఆ కాస్తపాటి వెసులుబాటు. అదీ ఓ గంటసేపు.

అనుకోకుండా ఆ రోజు పొగమంచు దట్టంగా కమ్మింది. రాత్రి వర్షంలో తడిసి ముద్దయి, పచ్చని పొలాలు మెత్తబడి, జేగురు రంగు తివాచీల్లాగ విస్తరించి కనిపిస్తున్నాయి.

కాలువ పక్కనే రోడ్డు. రోడ్డుకి అటుపక్క కొబ్బరిచెట్లు అప్పుడే అభ్యంగనం చేసి తలలు ఆరబెట్టుకుంటున్న ముత్తయిదువల్లాగ ఉన్నాయి. నిశ్చలమైన వాతావరణంలో వటువుల గొంతులు ఖంగుమంటున్నాయి. అది వారి ఆనందానికి రెక్కలొచ్చిన అరుదైన విశృంఖలత్వం.

తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణంలో ద్వితీయాష్టకంలో పన్నా వల్లెవేస్తూ కొమ్మలమీద దూకుతున్నారు.

అంగీరసోవై సత్ర మాసత

తేషాం పృశ్నిర్ఘర్మధుగాసీత్

అంటోంది ఒక బూరుగ.

సర్జీషేనా జీవత్ తేబృవన్

అంటూ సెప్టోప్లామ్ సమాధానం.

పరాయితం ఆకాశాన్ని స్పృశిస్తూ పసి హృదయాల్ని రసప్లావితం చేస్తోంది. ఒక్కొక్కరు విడిగా చదివితే స్వస్తి. నలుగురూ కలిస్తే వల్లె. కాని సప్తగోదావరులు ఏకీకృతమై అఖండమైనట్లు అన్ని గొంతులూ ఒకే ధారగా ప్రవహిస్తున్నాయి.

అందరిలోకి అబ్బుశాస్త్రి చిన్నవాడు. సూరావధాని పెద్ద. అబ్బుకి పదకొండు. సూరవధానికి పదమూడు. ఇంకా బాపన్న, చిట్టిజోగి పంతులు, అప్పయ్యశాస్త్రి, బ్రహ్మదేవుడు, సర్వమంగళం–అంతా కొమ్మలమీద పరుచుకున్నారు.

అరకొర చదువులూ, అపసవ్యపు చదువులూ... పట్నపు వాతావరణం ఇంకా విరగబడని రోజులవి. ఆ వికారాలూ ఇప్పుడిప్పుడే ఒళ్ళు విరిచుకుంటున్నా–ముక్కామల ఇంకా సంప్రదాయానికి ఋషిపీఠంలాగ వెలుగొందుతున్న రోజులు. చెవులు రిక్కిస్తే ఆ చుట్టుప్రక్కల గాలి వేదం పలుకుతుంది. ఐశ్వర్యాన్ని, విద్యతో బేరీజు వేసుకుని, సంపన్నతని సంస్కారంతో కొలుచుకుంటున్న రోజులవి.

అవిద్యని అర్హతగా, కుసంస్కారాన్ని సామూహిక శక్తిగా మలుచుకుంటున్న ఈతరం కొంచెం శ్రమపడితే తప్ప ఆలోచనకి అందని ఆర్ష సంప్రదాయపు వైభవానికి అద్దంపట్టే స్థలమది.

ఆ ప్రాంతానికి చిన్న ఐతిహ్యం ఉంది. రావణ సంహారం తరువాత శ్రీరాముడు బ్రహ్మహత్యాపాతకం నివృత్తికి ఇక్కడ 40 ఆమడలలో దేవాలయాలు నిర్మించాడట. ముక్కామలలో బాలాత్రిపురసుందరీ సమేత రాఘవేశ్వర స్వామి కొలువై ఉన్నాడు.

ప్రతి సంవత్సరం కనుమ రోజున ఇక్కడ ప్రభల ఉత్సవం అతి వైభవంగా జరుగుతుంది. నాలుగు కిలోమీటర్ల దూరం నుంచి – మొసలిపల్లి, జగ్గన్నతోట మొదలైన ఊళ్ళ నుంచి 11 గ్రామాల ప్రభలు ముక్కామల చేరుతాయి. ఏకాదశ రుద్రుల కలయిక ఆనాటి పర్వదినం ప్రత్యేకత. స్వామివారికి వైశాఖ శుద్ధ ఏకాదశిన కళ్యాణం.

ముక్కామల పురవీధుల్లో ప్రతీ అరుగూ వేదపారాయణం చేస్తుంది. ఈ సంప్రదాయ వైభవాన్ని కొనసాగించడానికి, ప్రవర్ధకం చేయడానికి ఆనాటి పిఠాపురం రాజులు దువ్వూరివారికి ముక్కామలని కానుకగా ఇచ్చారని ప్రతీతి. దీనిని దువ్వూరివారి ముక్కామల అని కూడా అంటారు.

ఈ ఆర్ష సంప్రదాయానికి ఇటీవలి వారసులు ప్రస్తుతం పంటకాలువ పొడవునా తైత్తిరీయాన్ని విస్తరిస్తున్నారు. ఆటా, వల్లె పడుగుపేకలవుతోంది.

❖ ❖ ❖

కొండమ్రి శ్రీరాములునాయుడుగారి పూర్వీకులు – కోనసీమ నుంచే ఇండోనేషియాకు వలస వెళ్ళారు. ఆరోజుల్లో కోనసీమ దాటడమే విడ్డూరం. అలాంటిది ఊరు దాటి, జిల్లా దాటి, రాష్ట్రం దాటి, దేశం దాటి మరో దేశానికి వెళ్ళడం అనూహ్యం, ఆశ్చర్యకరం.

దీనికి కారణం–ఒకే ఒక్క పదంలో చెప్పవచ్చు. కొబ్బరి. వ్యాపారం మనిషికన్నా అవసరాలను–ఆ మనిషికి రెండడుగులు ముందువేసి గుర్తుపడుతుంది. సరసమైన సౌకర్యంతో అందిస్తుంది.

అవసరాన్ని అవకాశం చేసుకోవడం అవినీతి. అవసరాన్ని ప్రోదుచేసి సౌకర్యానికి ధరకట్టడం వ్యాపారం. అవసరాన్ని గుర్తుపట్టి సర్వకాలీనమైన ఉపాధిగా మలచడం ఉద్యమం. నూట డెబ్భై సంవత్సరాల కిందట–అలాంటి పనిని ఈ దేశంలో ఒకాయన చేశాడు. ఆయన పేరు జమ్సెడ్జి టాటా.

ఈ దేశం భవిష్యత్తు పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందడంలో ఉన్నదని గుర్తుపట్టి, అందునా ఉక్కు పరిశ్రమ ప్రధాన భాగం కాబోతున్నదని గ్రహించి–దేశంలో ఉక్కు ఉత్పత్తికి పునాదులు వేసి, దేశాభ్యుదయానికి తనకి చేతనైన కృషిని చేసి–ఆ ప్రయత్నంలో తన వాటాని పంచుకున్న అరుదైన వ్యాపారి టాటా.

అవసరాల్ని రెచ్చగొట్టి, అవకాశం చేసుకుని, రక్తాన్ని పీల్చుకు తినే కుహనా వ్యాపారుల కాలంలో టాటా అనే వ్యాపారి దేశభక్తుల జాబితాకి చెందుతాడనడం చాలామందికి విడ్డూరంగా కనిపించవచ్చు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక ఈ దేశపు చరిత్రలో 'భారతరత్న' గౌరవాన్ని ప్రభుత్వం ఇచ్చి గౌరవించింది ఒకే ఒక్క వ్యాపారిని – ఒకే ఒక్కసారి. ఆయన పేరు జె.ఆర్.డి. టాటా. ముత్తాతగారి జీవలక్షణాన్ని వారసత్వంగా పొందిన మరో గొప్ప వ్యాపారి. ఆ దేశంలో మొదటి విమానాన్ని నడిపినవాడు. ఈ దేశంలో యాభై సంవత్సరాల పండుగకి మళ్ళీ విమానాన్ని నడిపి వారసత్వాన్ని నిలిపినవాడు.

వ్యాపారంలో సత్సంప్రదాయాలకు యింకా చెదలు పట్టని రోజుల్లో కొండమ్రి శ్రీరాములునాయుడుగారు–నాలుగు కొబ్బరికాయల్ని పట్టుకుని–బొంబాయిలో షిప్పు ఎక్కి మరో నాలుగు నెలల తర్వాత రెండున్నర లక్షల కాంట్రాక్టుతో షిప్పు దిగారు. ఆరోజుల్లో ఆయన పట్టుకున్నది బంగారం. రెండున్నర లక్షలు ఈనాటి రెండున్నర కోట్లు పైన.

అయితే ఇరవై ఐదు ఏళ్ళ శ్రీరాములునాయుడుగారు రెండున్నర లక్షల కొబ్బరి కాంట్రాక్టుతో పాటు మరొకటి కూడా తెచ్చారు. లీలా ధాంపే అనే అతి సౌందర్యవతి అయిన భార్యని. స్నేహితులూ, ప్రజలూ ఆమె సౌందర్యాన్ని చూసి అచ్చెరువొందారు.

కొందరు రహస్యంగా ఈర్ష్యపడ్డారు. బంధువులు అతని వ్యాపారదక్షతకి మురిసిపోయారు. కాని ఆనాటి సమాజం శ్రీరాములునాయుడిని వెలివేసింది. దేశాన్ని దాటిన సంబంధ బాంధవ్యాలు ఇంకా కొరుకుడుపడని రోజులవి.

శ్రీరాములునాయుడు ఉక్కుమనిషి. కొబ్బరికాయని నమ్ముకున్నవాడు. లీలాధాంపేతో జీవితాన్ని, కొబ్బరికాయతో వ్యాపారాన్ని-అనితరసాధ్యంగా నెరుపుకువచ్చాడు. అవసరానికి ఆదుకోవడం వ్యాపారమని నమ్మిన మనిషి శ్రీరాములునాయుడు. బంధువుల సంప్రదాయ వైముఖ్యాన్ని దిగమింగి ఇద్దరికే తన డబ్బుతో చేదోడువాదోడుగా నిలబడ్డాడు-అడిగినవాడికి, అడగనివాడికీ. డబ్బులో చిన్న దుర్మార్గం ఉంది. 'అవసరం'లో చిన్న మెలిక ఉంది. ఎలాంటి వైరుధ్యాలకైనా డబ్బు దగ్గర తోవ. కుటుంబాల పరపతి, సంప్రదాయ భ్రష్టత, అరాచకం-అన్నిటికీ అవసరం సమాధానం చెప్తుంది.

పేగుతీపి-ఎన్ని మతాంతర, కులాంతర వివాహాలకి 'వంతెన' కావడాన్ని మనం చూడడంలేదు? కేవలం రెండు సంవత్సరాలలో శ్రీరాములునాయుడు తనని వెలివేసిన సమాజంలో 'పరివర్తన'ని బేరం చేశాడు. మరొక్కసారి-శ్రీరాములునాయుడు ఒడుపు తెలిసిన వ్యాపారి.

నాయుడు భార్య లీలాధాంపేకి చాలా కాలం పిల్లలు పుట్టలేదు. శ్రీరాములు నాయుడు భారతదేశపు దేవుళ్ళనీ, ఇండోనేషియాలో వైద్యుల్నీ నమ్ముకున్నాడు. ఇంక పుట్టరని అశలు వదులుకున్నాక, రకరకాల దేవుళ్ళు అతన్ని కరుణించరని నిర్ధారణ చేసుకున్నాక ఓసారి ఇద్దరూ వేలంగిణి చర్చికి, నాగూర్ దర్గాకీ వెళ్ళి వచ్చాక - భార్య నెల తప్పింది.

ఆరోజుల్లో కోనసీమలో ఎవరూ ఊహించలేనంత పెద్ద పండుగ చేశాడు శ్రీరాములునాయుడు. కముజువారిపాలెం, రామర్తివారిపాలెం కలిపేసి పందిళ్ళు వేయించి-మనుషుల్ని పెట్టి చింతపల్లి నుంచి సీమపందుల్ని తెప్పించి, ఇటు ఆత్రేయపురం నుంచి పూతరేకులూ, అవిడి పాలకోవా, పోతాయిలంక ముంజిలూ విస్తళ్ళలో వద్దనేవరకూ వడ్డింపించాడు.

అదొక వైభవం. రెండు తరాలు నాయుడు విందు గురించి మాట్లాడుకున్నారు. ఏతావాతా-లీలాధాంపే పురిటికి ఇండోనేషియా వెళ్ళింది. మరి తిరిగిరాలేదు. కొడుకుని కని మూడో రోజు పురిటిలోనే వాతం కమ్మి కన్ను మూసింది. ఇది పెద్ద షాక్ అందరికీ. కాని శ్రీరాములునాయుడు చలించలేదు. మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోనూ లేదు. కొడుకు మరిడి నాయుడుని గుండెలమీద పెట్టుకుని పెంచాడు. తనే గొల్లభామ డబ్బాపాలు కలిపి స్వయంగా

కొడుక్కి పట్టేవాడు. కొబ్బరిని మరిచిపోయి మరిడి నాయుడు ధ్యాసలో మునిగిపోయాడు.

కొందరి దుఃఖం కళ్ళల్లోంచి పెల్లుబుకుతుంది. కొందరికి తన్నుకు వస్తుంది. మరికొందరికి మెదడులోంచి. చూస్తుండగానే శ్రీరాములునాయుడు తన చుట్టూ గిరి గీసుకున్నాడు. ఆ గిరిలోకి ఎవర్నీ రానివ్వలేదు. బయటికి భార్య పోయిన దుఃఖం పెల్లుబుకలేదు కాని కాండానికి పట్టిన చెదలాగా క్రమంగా అతని గుండెకాయని తినేసింది. ఇవాళైతే అది క్యాన్సరని గుర్తుపట్టేవారు కాని ఆరోజుల్లో గుర్తుపట్టే అవకాశం లేదు.

మరిడి నాయుడికి పదేళ్ళు వచ్చేసరికి శ్రీరాములునాయుడు వెళ్ళిపోయాడు. ఎవరు చెప్పారో, ఎక్కడినుంచి వచ్చాడో లీల దూరపు తమ్ముడు రతన్ థాంపే వచ్చి కుర్రాడిని తీసుకువెళ్ళిపోయాడు. తర్వాత కొబ్బరికాయల వ్యాపారం ఆగిపోయింది. ఇండోనేషియాకి, ఇండియాకి సంబంధాలు తెగిపోయాయి. ఎవరికి దొరికింది వారు తిన్నారు. కొందరు గొప్ప వైభవంతో వస్తారు. కొందరు గొప్ప వైభవాన్ని తెస్తారు. కొందరు గొప్ప వైభవాన్ని జ్ఞాపకంలాగా ఇచ్చి పోతారు. ఆ కోవ మనిషి శ్రీరాములునాయుడు.

మరో తరంపాటు శ్రీరాములునాయుడు గురించికానీ, మరిడి నాయుడు గురించికానీ ఎవరూ వినలేదు. దరిమిలాను మరిడి నాయుడు ఇండియా వచ్చాడని విన్నారు కాని–ఎప్పుడు ఎక్కడికి వచ్చాడో ఎవరికీ అంతబట్టలేదు. కానీ ఒకరోజు ఉ న్నట్టుండి–ఓ అందమైన యువకుడు కోనసీమ చేరాడు. మరిడినాయుడు తల్లి అందంతో, తండ్రి వ్యాపారదక్షతతో పదుగుపేకల జవుళిగా పుట్టాడు. కానీ తండ్రి చేసిన పని చేయలేదు. కోనసీమ పెద్దల ఆశీర్వాదంతో కోనసీమ అమ్మాయిని చంపావతిని పెళ్ళిచేసుకుని బొంబాయి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళు 'కొబ్బరిపీచు'ని నమ్ముకున్నాడు గాని–తన వ్యాపారానికి కొబ్బరి చాలదని గ్రహించాక–ఆరోజుల్లో ప్లాస్టిక్ పీచు, తర్వాత థర్మాకోల్ వ్యాపారాన్ని బొంబాయిలో సాగించాడు.

శ్రీరాములునాయుడి మంచితనం కోనసీమలో వేరుదిగి వేర్వేరు దారులలో కలిసివచ్చింది కాని మరిడి నాయుడి సరసమైన వ్యాపారదక్షత బొంబాయిలో అవకాశవాదులకి మాత్రమే కలిసివచ్చింది.

వ్యాపారం దెబ్బతింది. కోనసీమ నుండి అత్తమామల కుటుంబమూ ఆరోజుల్లోనే బొంబాయికి తరలిపోయింది. తండ్రిలాగే తనూ ఒకే కొడుకుని కని–చెడి–పుట్టిన ఊరుకి రావడం ఇష్టంలేక–బొంబాయిలోనే చిన్న సైజు పేదరికాన్ని అనుభవించి కన్ను మూశాడు. చిన్న సైజు అంటే? ఉండడానికి ఇల్లూ, తినడానికి తగుమాత్రం వసతీ ఉన్న 'లేమి' అది. గొప్ప బతుకుని ఎరిగినవారికి అది పేదరికం. నిజానికి అది లేమి కాదు, గొప్ప

తరాన్ని చూసిన ముందు తరంతో పోలిస్తే అది లేమి. ఈ తరానికి మర్యాదయిన, తగుమాత్రపు జీవనోపాధి. కొడుకు పేరు శ్రీరాములునాయుడు.

రెండో తరం శ్రీరాములునాయుడు మొదటి తరం శ్రీరాములునాయుడుకి ఫక్తు కార్బన్ కాపీ.

ఆలోచనలు ఆకాశంలో, వ్యాపారదక్షత కూడా ఆకాశంలోనే ఉన్న మనిషి. తన తాత గురించి ఆనాటి పెద్దలూ, కలిసిరాని వ్యాపారం గురించి తన తండ్రికాలంనాటివారూ చెప్పగా విని-ఏం చెయ్యకూడదో, ఏం చేసినా ఎలా చెయ్యాలో బాగా వంటబట్టించుకున్నాడు. ఆలోచనలు ఆకాశంలో ఉన్నా, కాళ్ళు నేలమీద ఉండాల్సిన వాస్తవాలు ఎరిగినవాడు. బొత్తిగా తాతలాగ ఔదార్యానికి తల వొంచకుండా కీలెరగడం అర్థం చేసుకున్న మనిషి. చక్కగా చదువుకుని, కుటుంబంలో రెండు తరాల ఎగుడు దిగుడులను అవగాహన చేసుకుని, ఆపోశన బట్టి ఏం చెయ్యాలో నిర్ణయాలు తీసుకున్న మనిషి. అయితే ఆ నిర్ణయాలు కార్యాచరణలోకి రావడానికి పరిస్థితులు కలిసిరాలేదు. పెట్టుబడులు చేతికి రాలేదు. అప్పటికి పెళ్ళయింది. బొంబాయిలోనే స్థిరపడిన ఒకనాటి తెలుగు కుటుంబంలో చదువుకున్న ముత్తేలమ్మ అతని భార్య. ఆమె ఒక్కగానొక్క తమ్ముడు రాజశేఖరం. ముత్తేలమ్మ తెలుగుదనాన్ని నూటికి నూరుపాళ్ళూ కాపాడుకుంది. రాజశేఖరం బొంబాయి నగర వైకల్యాన్ని నూటికి నూరుపాళ్ళూ అందిపుచ్చుకున్నాడు.

శ్రీరాములునాయుడికి తన నాయనమ్మ అంత అందమైన కూతురు పుట్టింది. పేరు లీల. తన తాత పేరు తండ్రి తనకి పెట్టాడు. తన మామ్మ పేరు తన కూతురికి శ్రీరాములునాయుడు పెట్టాడు. ఆలోచనల్లో చిన్న మెలిక ఉంది కాని సంప్రదాయాన్ని ప్రేమించే పెద్ద మనస్సులో మెలిక లేదు. లీల అందకత్తె. ఆరేళ్ళ వయస్సులోనే ముత్తాత మొండితనం, ముత్తవ్వ అందం-చూచాయగా ఆమెలో ద్యోతకమయ్యాయి. తల్లిదండ్రులిద్దరూ ఆ ఒక్క కూతురే చాలుననుకున్నారు.

శ్రీరాములునాయుడు పోయినచోటే ఏదైనా వెదుక్కోవాలని నమ్మినవాడు. వ్యాపారదక్షతలో తాతగారి 'అంశ'ని పూర్తిగా పుణికిపుచ్చుకున్నవాడు. తండ్రి తరంలో కోనసీమలో తమ ఆస్తులన్నీ అమ్మగా ఒక్క ఆస్తి ఎలాగో కనుమరుగైపోయిందని ఎవరో మధ్యవర్తి చెప్పగా విన్నాడు. అది పదెకరాల కొబ్బరి తోట. పుల్లేటికుర్రు సమీపంలో. అప్పటి మార్కెట్ ప్రకారం అది బంగారు గని. నాలుగు కొబ్బరికాయలతో ఇండోనేషియా వెళ్ళగల సామర్థ్యం ఉన్న శ్రీరాములునాయుడికి పదెకరాల కొబ్బరితోట చేతికి వస్తే ఏం చెయ్యాలో తెలుసు. మరో తరానికి వైభవాన్ని సృష్టించగలడు. తమ ప్రాణానికి ప్రాణంగా ప్రేమించే కూతురుకి కొత్త సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించి ఇవ్వగలడు.

కాని ఆ తోట ఎక్కడుంది? ఎవరి చేతుల్లో ఉంది? ఎవరు చెప్తారు? వాళ్ళు ఉన్నపాటునా తనకి అప్పజెప్తారా? మొరాయిస్తారా? వాళ్ళని నిలదీయాలా? అన్నిటికీముందు వాళ్ళని గుర్తుపట్టాలి. మధ్యవర్తిని సమాయత్తంచేసి ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వెదికి పట్టుకున్నాడు.

శ్రీరాములునాయుడి మనుమడు–పదెకరాల ఆస్తిని దక్కించుకోబోతున్న వ్యాపారి–కోనసీమకి బస్సులోనో, బండిలోనో దిగడం లాయకీ కాదు.

అప్పటి ప్రముఖ రాజకీయవేత్త, ప్రాంతీయ నాయకుడు సలాది స్వామినాయుడి పేరునీ, ఫోన్ నెంబరునీ సంపాదించాడు. ఆయన పేరు వినడమేకాని పరిచయం లేదు. అయితే ఓ స్థాయి సంపన్నతకి పరిచయాలు అక్కరలేదు. కాగా తను శ్రీరాములునాయుడు మనుమడు. ఫోన్ చేశాడు.

ఊహించినట్టుగానే శ్రీరాములునాయుడి పేరు వినగానే స్వామినాయుడు స్పందించాడు. ఆయన గొంతులో మర్యాద, గౌరవం పలికాయి.

"మీ సేతికి రాని ఆస్తి యిక్కడ మిగిలినాదా? ఎవుడి సేతిలో వుందో సెప్పండి. బొద్దులో సెయ్యెట్టి ఇప్పిత్తాను. తేడాలొత్తే పీకలు తెగిపోతాయి" అని గర్జించాడు స్వామినాయడు.

మొదట కోనసీమ రావడానికి కారు కావాలన్నాడు శ్రీరాములునాయుడు. బొబ్బర్లంకకి డ్రైవరునిచ్చి కారు పంపిస్తానన్నాడు స్వామినాయుడు.

"రుజువులన్నీ నిర్ధారణ అయ్యేదాకా విషయం బయటికి రావడం మంచిది కాదు. నాకు కొన్ని విషయాలు తెలిశాయి. వచ్చాక తెప్తాను. కోనసీమలో మీరు స్వామి దేవుడు. మీరు కారు పంపితే–వార్త ఆ ప్రాంతమంతా తుపాకీలాగ పేలుతుంది. నాకు మీదికాని కారు కావాలి. మీ డ్రైవరు కూడా అక్కర్లేదు. బొబ్బర్లంక దగ్గర కారు అప్పగించి, దారి చెప్పి మాయమైపోతే చాలు. నేను వస్తాను. వచ్చాక–ఎక్కడ నుంచి డొంక కదలాలో చెప్తాను" అన్నాడు శ్రీరాములునాయుడు.

తాను విన్న శ్రీరాములునాయుడి వ్యవహారదక్షత ఈ కుర్రాడిలో కనిపిస్తోందనుకున్నాడు స్వామినాయుడు. వ్యాపారంలో ఆయువుపట్టుని ముందు ఒడిసి పట్టుకోవాలి. దొరికేదాకా ఉరకకూడదు. జింకపిల్ల మీదకి లంఘించే పులి కూడా మొదటి పట్టుతో జింక మెడని కరుచుకోలేకపోతే వదిలేస్తుంది. ఒడుపు దొరక్కపోతే విసురుగా విదిలించుకునే జింకపిల్ల కొమ్ములు చాలు–పులిని గాయపడేటట్టు చేయడానికి. గాయపడిన పులిని అడవిలో నాలుగు కుంటినక్కలు–దారికాసి కబళిస్తాయి.

అడవిలో జంతువుల ప్రాథమిక జీవన రహస్యం–సభ్యసమాజంలో వ్యాపారదక్షత. వెదికినా ఆచూకీ దొరకని కారుని వెదికి పట్టుకుని, ఏ విధంగానూ తన వరకూ రాని ఓ మనిషినిచ్చి కారుని ఫలానా శ్రీరాములునాయుడు అనే ఆసామీకి అప్పగించి తప్పుకోమని ఏభై రూపాయలు ఇచ్చి పంపాడు.

శ్రీరాములునాయుడు భార్యాబిడ్డతో కలిసి రాజమండ్రిలో దిగి లాంచీల రేవు దగ్గర లాంచీ ఎక్కి బొబ్బర్లంకలో దిగాడు. కొత్త మనిషిని అందరూ వింతగా చూశారు గాని, ఎవరికీ నిజం కొరుకుడు పడలేదు. రేవు దగ్గర ఉన్న ఒక కారు తాళంచెవులు అందుకుని ముగ్గురూ కారెక్కారు. పులిదిండి, ఉచ్చిలి, ఆత్రేయపురం మీదుగా ఓబలంక దాటి, కొత్తపేట గడిచి ముక్కామలవైపు కారు పరుగులు తీస్తోంది.

అప్పుడే తెల్లవారుతోంది.

తెల్లారితే కొత్త వ్యాపారానికి, కొత్త జీవితానికి నాంది.

❖ ❖ ❖

తెల్లారింది. కాని సూర్యుడింకా మబ్బు విడలేదు.

రాత్రి పడిన కుంభవృష్టికి–బాలింతలాగ నీటితో బరువెక్కిన చెట్లు కొమ్మల్ని వంచుకు నిలబడ్డాయి.

తైత్తిరీయంలో బ్రాహ్మణం తృతీయ సవనంలో పది శంఖాలూ పూరిస్తున్నాయి. మత్తుగా కళ్ళిప్పిన ఉదయం కొత్త గొంతుకు పూరించుకున్నట్టుంది.

ఈ వాతావరణం–ఇంత ముగ్ధమోహనమైన పచ్చదనం, పంట కాలువలూ–ఎటు చూసినా ముసురుకున్న పచ్చని కొమ్మల్తో పరుచుకున్న చెట్లూ చూస్తూ–తన తాత ఇంత గొప్ప వాతావరణాన్ని వదిలి ఎందుకు దూరమయ్యాడా అని ఆలోచిస్తూ కారు నడుపుతున్నాడు శ్రీరాములునాయుడు.

దృశ్యాలు మనస్సుని మత్తెక్కిస్తున్నాయి. పక్కన కూర్చున్న భార్య కూడా అంతే ఆనందంలో ఉంది. వెనుకసీటులో లీల హాయిగా నిద్రపోతోంది.

ఆకాశంలో ఇంకా మేఘాలు విడలేదు. రోడ్డుమీద ఇంకా వెలుగు సరిగ్గా వడపోత కాలేదు.

బూరుగు చెట్టుమీద అతి హృద్యంగా వల్లెవేస్తున్న అబ్బుశాస్త్రి ఉన్నట్టుండి–రెండు ద్విత్వాలకు ఊపిరిని బిగించి–మంత్రంలో అనుదాత్తాన్ని కంఠంలో పూరించి–ఒక కొమ్మమీదనుంచి సింహంలాగ మరో కొమ్మమీదికి దూకాడు.

తను వదిలేసిన కొమ్మ కొనవూపిరితో అంతవరకూ చెట్టుని పట్టుకుని ఉందేమో ఆ దూకుడికి కాండంతో ఉన్న సంబంధం తెగి పెళ్ళుమని శబ్దం చేస్తూ ఉన్న పళంగా కిందకి జారింది. ముందు ఆవిష్కరించబోతున్న అద్భుతమైన వ్యాపారాన్ని గురించి ఆలోచిస్తూ, ఆ ప్రాంతపు సౌందర్యాన్ని చూసి పరవశిస్తూ కారు నడుపుతూ ఉన్న శ్రీరాములునాయుడి కారుమీద పెద్ద శబ్దంతో–అతి పెద్ద కొమ్మ పడింది.

మరుక్షణంలో పెద్ద బాంబు పేలిన శబ్దం. స్టీరింగు పట్టుకున్న శ్రీరాములునాయుడు ఊహించని ఉపద్రవానికి చేతిపట్టుని వదిలేశాడు. భార్య గావుకేక పెట్టింది. అతివేగంగా పోతున్న కారు క్షణంలో అదుపు తప్పింది. దారి తప్పి పక్కనే ఉన్న సెప్టోప్లామ్ చెట్టుని భయంకరంగా ఢీకొంది.

మళ్ళీ మరో శబ్దం–ఈసారి కారు ముందుభాగం పేలిన శబ్దం. మరుక్షణంలో శ్రీరాములునాయుడి గుండెలోకి స్టీరింగు దూసుకుంది. భార్య ముఖం నిండా కారు ముందు కిటికీ పగిలిన వందలాది గాజుపెంకులు, కారు ఇంజన్‌లోంచి పొగలు లేచాయి. నెమ్మదిగా పొగ, వేడి కారుని అలుముకుంది. కారు మెల్లగా కాలువలోకి దిగిపోయింది.

స్పృహ తప్పిన–రెండు పెద్ద ప్రాణులు కాలువ నీటిమట్టం దిగువకి జారిపోయాయి. స్పృహ వుంటే గాలికోసం పెనుగులాడేవేమో!

ఆరేళ్ళ లీల ఎవరో కదిపినట్టు లేచింది. కారు వెనుకభాగం–ఒడ్డుకి వంతెన వేసినట్టు నిలిచింది. లీల మెల్లగా కారులోంచి దిగింది. చేతిలో టెడ్డీబేర్‌ని పట్టుకుని–రోడ్డుమీద తీరికగా అడుగులు వేసుకుంటూ ముందుకి నడిచిపోయింది.

2

సంప్రదాయపు మూలాలు ఆ జాతి విశ్వాసాల్లో ఉంటాయి. విశ్వాసం మూలాలు ఆ సంస్కృతి పునాదుల్లో ఉంటాయి. సంస్కృతీ మూలాలు వ్యక్తి సంస్కారంలో ఉంటాయి. ఇదొక వలయం. ఎక్కడ ఎప్పుడు ప్రారంభాన్ని గుర్తుపట్టినా అక్కడే ఆ వలయంలో బలహీనత ఉన్నట్టు లెక్క. ఇదొక ప్రవాహం. మధ్యలో కట్టెపుల్లలు, అక్కరలేని, అవసరంలేని వస్తువులూ నిలిచినా దాని ఉనికి బలహీనతే సంప్రదాయ బలానికి గొప్ప మదింపు.

కర్రా వేంకట శ్రీనివాస పెదచయనులు అలాంటి సంప్రదాయ వైభవానికి మేరువులాంటివారు. వారి తాతలకూ, ముత్తాతలకూ తరతరాలుగా ఒక్కటే తెలుసు. వేదాన్ని అభ్యసింపజేయడం. వారి ఇల్లు ఓ పెద్ద విశ్వవిద్యాలయం.

ఎప్పుడో వారి ముత్తాతల కాలంలో చిన నరసింహంగారు కాశీ నుంచి 'ఘన'ని కోనసీమకి తీసుకువచ్చారని చెప్పుకుంటారు. ఆరోజుల్లో–అంటే ధవళేశ్వరం బ్రిడ్జి ఇంకా

రాని రోజుల్లో-వారి ముత్తాతగారు కౌశిక గట్టుకు సూర్యోదయాత్పూర్వమే వెళ్ళిపోయేవారు-గిన్నెడు పెరుగు జోలిలో పెట్టుకుని.

గోదావరిలో బాసింపట్టు వేసుకుని, నీటిమీద పద్మాసనం వేసుకు జపంచేస్తూ అవతలి ఒడ్డుకు వెళ్ళిపోయేవారట. అంగవస్త్రాన్ని గుర్తుపెట్టుకుని ఇసుకతిన్నెమీద పరిచేవారు. మధ్యాహ్నం పెరుగులో నదిలోని ఒండ్రమట్టి కలుపుకు తాగేవారు.

చంద్రశేఖర సరస్వతీ స్వామివారికి ముక్కామల అంటే వేదపీఠం. మహాప్రీతి. అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా వేంచేసేవారట. వారి సమక్షంలో చయనులుగారి పెదనాన్నగారు ఓంకార పనస చదివారట-అనర్గళంగా. వారిని ఓంకార ఘనాపాఠి అనేవారు.

1937లలో శ్రీచరణులు కాశీయాత్రను ముగించుకుని ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు విచ్చేసి ముక్కామలలో బసచేశారు. దువ్వూరి బాలకృష్ణమూర్తిగారు, దువ్వూరి వెంకటేశ్వర్లుగారు, భమిడిపాటి సోమనాథశాస్త్రిగారు పూర్ణకుంభాలతో స్వామిని ఆహ్వానించారు. అప్పుడు శ్రీవారి అధ్యక్షతన తొమ్మిది రోజులపాటు బ్రహ్మసత్రం జరిగింది. *

భమిడిపాటివారి దొడ్లో ఇప్పటికీ పెద్ద నుయ్యి ఉంది. ఆ నూతి నీళ్ళలో స్నానం చేసినవాళ్ళు గొప్ప పండితులు అయిపోతారని-ఇప్పటికీ ఆ ఊరివారు గర్వంగా చెప్పుకుంటారు. గర్వానికి దక్కిన గొప్ప గౌరవం అది.

ఆ ప్రాంతంలో ఎవరైనా పెదయనులుగారి అరుగుమీద కూర్చుని, వారి శుశ్రూష చేస్తూ వేదం చెప్పుకోవడం ఒక అదృష్టంగా భావిస్తారు. వారి సమక్షంలో వేదం చెప్పుకోవడమే పెద్ద అర్హత. విద్యార్థులంతా-ఇంట్లో బారులుతీర్చి భోజనాలు చేయవలసిందే.

చయనులుగారి భార్య సోమిదేవమ్మ దొడ్డ ఇల్లాలు. అందరి పిల్లలకీ తల్లి అయి నీడపట్టేది. పేరు పేరునా కడుపు తడివి మరీ అన్నం పెట్టేది. శిష్యులంతా ఆ తల్లి చుట్టూ-పందిరిమీదకి పాకిన బీరపాదుకి చుట్టుకున్నట్టు అల్లుకుపోయేవారు.

ఆ ఇంట్లో ఏటి పొడుగునా పండగలే. వైఖానస జయంతి, మతత్రయ ఏకాదశి, కల్కి ఏకాదశి, సంకటహర చతుర్థి-ఇలాగ ఎన్నో ఎన్నెన్నో.

ఇవాళ మినపసున్ని విస్తట్లో వడ్డిస్తే-"ఏమిటోయ్ విశేషం-" అంటూ చయనులుగారు నడుంకి బిగించిన ఉత్తరీయం సడలిస్తే-

"అయ్యో మరిచిపోయారా? కిందటి శ్రావణంలో మన చిట్టిపంతులు ఇవాళ సంహిత పూర్తిచేసి బ్రాహ్మణంలో అడుగుపెట్టిన రోజు" అనేది సోమిదేవమ్మ.

*** నీలంరాజు వెంకట శేషయ్యగారి "నడిచే దేవుడు"లో కీ.శే. మండలీక వేంకట శాస్త్రిగారి వ్యాసం.**

చిట్టిపంతులు అనే పదకొండేళ్ల శిష్యుడు ఆర్ద్రతతో కుంచుకుని కుంచుకుని అవిసె పువ్వయిపోయేవాడు. చదువులో అభివృద్ధిని పండుగ చేసుకోవడం మనకేనాడయినా గుర్తుందా?

ఒకసారి కర్ణాటక నుంచి ఇద్దరు విద్యార్థులు ఆరణ్యకంలో అయిదు పన్నాలు సరిచూసుకోడానికి వారి గురువులు పంపగా వచ్చారు.

సోమిదేవమ్మ మండువా లోగిలి ఉత్తరపు అరుగుమీద కందులు దంచుతున్నారు. వల్లెలో శిష్యుల మంత్రం తప్పుదోవ పట్టడం గమనించిన ఆవిడ–"మరోసారి చెప్పుకోండి బాబూ, రెండో సవనంలో మంత్రం దారి తప్పుతోంది. గురువుల దగ్గర మాటపడతారు" అని సవరించేది.

ఎన్నో సంవత్సరాలు–నిజానికి తాను కాపురానికి వచ్చిన దగ్గరనుంచీ–ఎన్నో గొంతులు అనునిత్యం క్రమంతప్పక చదవగా చదవగా విన్న పాఠం–ఆమెకి అలవాటుగా వంటబట్టింది. ఆవిడ ఏ రోజుకారోజు కందులు దంపి, దోరవేపుడు చేసి, కట్టెలపొయ్యిమీద ముద్దపప్పు చేసి, దోసెడు నెయ్యి వేసి అన్నం వడ్డిస్తే–రెండో ముద్దకే ఆవలింతలు వచ్చేవి శిష్యులకి.

గద్వాల నుంచి వచ్చిన కుర్రాళ్ళయితే–కావాలని పదభాగంలో క్రమం తప్పి గురువుగారిచేత తిట్లు తినేవారు.

"అదేంటి బాబూ? రాత్రి బాగానే వల్లెవేశారు కదా! ఎందుకు మాటపడ్డారు?" అని అంటూ సోమిదేవమ్మ బుగ్గలు పొడుచుకుంటే–

"అమ్మా– మీ చేతి ముద్దపప్పు గురువుగారి తిట్లకి గొప్ప ఉపశమనం. మరో రెండు రోజులపాటు తినాలన్న జిహ్వాచాపల్యానికి లొంగిపోయి–మేము పదాన్ని కావాలనే అటకెక్కించాం" అనేవారు శిష్యులు. పిల్లల్ని బుగ్గలు పుణికి ముద్దులాడి–ఆరోజు పప్పులో మరింత వాత్సల్యాన్నీ, మమకారాన్ని కలిపి వడ్డించేది ఆ తల్లి.

చయనులుగారి తండ్రి భోగేశ్వర శర్మగారు నిత్యాగ్నిహోత్రులు. అగ్నిహోత్రం ఆ కుటుంబంలో తరతరాల వారసత్వం. ఓరోజు దక్షిణంవేపు గదిలో హోమం చేస్తూ చేస్తూ పెద్ద కేకపెట్టారు.

"ఒరేయ్! నా పని అయిపోయింది. పెరట్లో దర్భలు పరవండి–త్వరగా" అంటూ పైమీద ఉన్న శాలువాని నడవలోకి విసిరేసి దిగ్గున లేచిపోయారు. పెరట్లో తులసికోటకి ఎదురుగా దర్భలు పరిచారు శిష్యులు. వెళ్ళి – భోజనం కానిచ్చాక విశ్రాంతికి ఉపక్రమించినట్టు దర్భలమీద పడుకుని దేవీ త్రిశతిని ఖంగుమని ప్రారంభించారు శిష్యుల్ని గొంతు కలపమంటూ.

మెల్లగా శిష్యుల కంఠాలలోంచి ఆయన కంఠం జారిపోయింది.

గొంతు బలహీనపడి మెల్లగా ఆగిపోయింది. ఒక్కసారి తేనుపు వచ్చింది. గొంతులోకి మారేడుదళాలు వచ్చి పెదవులమీద నిలిచిపోయాయి. ప్రతిరోజూ దేవుడికి మారేడుదళాలతో పూజచేసి ముందురోజు నిర్మాల్యాన్ని తప్పకుండా నోట్లో వేసుకునేవారు భోగేశ్వర శర్మగారు. ఒక జీవితకాలం స్వామి నిర్మాల్యం వారి కర్మ సంచితాన్ని నిర్మలం చేసింది. శరీరం మారేడుద్రవంతో పునీతమయిపోయింది.

మృత్యువుని గుర్తుపట్టి, ఆహ్వానించి, సిద్ధపడి, చెప్పి శలవు తీసుకున్న తపోధనులు భోగేశ్వర శర్మగారు.

ఆ పరగణాలో ఆయన నిర్యాణాన్ని కథగా చెప్పుకుంటారు. మొదట్లో ఆ కుటుంబానికి 12 ఎకరాల మాగాణీ ఉండేది. క్రమక్రమంగా పొలం కరిగిపోయింది. ఏనాడూ ఏ శుభకార్యానికీ చెయ్యి జాచి అడిగేవారు కారు చయనులుగారు. ఎవరైనా పిలిచినా–వెళ్ళి మనసారా ఆశీర్వదించి–

"పిల్లలు పై ఊళ్ళ నుంచి వచ్చి చదువుకుంటున్నారు. వాళ్ళకి ఉదారంగా ఇవ్వండి" అనేవారు.

పంట కోతలయాక ప్రతీ యేటా–ఎంతో కొంత చయనులుగారి పొలం అమ్మకానికి పెడతారని ఊళ్లో అందరికీ తెలుసు. పెట్టక ఆ ఇల్లు సాగదనీ తెలుసు. కొనేవారికీ మనస్సు ఒప్పేది కాదు. కాని ఎలా? పొలం ధర రూపాయికి రెండు జతచేసి–దొంగలెక్కలు చెప్పి అదనంగా డబ్బు చెల్లించి మనస్సు ఒప్పకపోయినా రాయించుకునేవారు.

ఎప్పుడైనా సోమిదేవమ్మ కాళ్లు పడుతూ "ఇలాగైతే ఎలాగండీ–ఇంటి నిండా పిల్లలు" అంటే చయనులుగారు నవ్వేవారు. "నా ఆస్తి వేదం. నా సంపద నా శిష్యులు" అంటూ కృష్ణయజుర్వేద సంహితలో ఏడవ కాండలో మొదటి అనువాకం చదివేవారు–

"ప్రజాపతి రకామయత ప్రజాయే యేతి సమఖత

స్త్రివృతం నిరమిమీత తమగ్నిర్దేవతా సృసృజ్యత..." అంటూ.

"అమ్మీ, ప్రజాపతి ఈ సృష్టిని మొదలెడుతూ మనల్ని సృష్టించాడు. ఎవడికోసం అన్నం పెడతాడు. నా పని నేను చేస్తున్నాను. నీ పని నువ్వు చెయ్యి. నాన్నలాగే–మనం వెళ్లేనాటికి ఆకాశం నుంచి పూలరథం వస్తుంది" అనేవారు.

సంప్రదాయం ఇచ్చిన అహంకారం అది. దేవుడు చెయ్యి జాచాక బలిచక్రవర్తికి భయమేముంది? ఇచ్చేవాడే కావాలంటున్నాడు. ఇచ్చే అర్హతనిచ్చి, ఇవ్వాలనే మనస్సునీ ఇచ్చాడు.

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/book/Runam

* * *